

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๓/๒๕๖๓

วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ประเด็นที่สอง ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๖) และมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ประธานสภาผู้แทนราษฎร ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ เนื่องจาก ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขบถด้วยกฎหมายอันถึงที่สุดว่า ได้กระทำความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า ซึ่งยาเสพติด ที่แม้จะเป็นคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ทำให้ผู้ถูกร้อง เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) และทำให้เป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๐ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) อันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔)

ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า เอกสารแนบท้ายประกอบคำร้องที่เสนอคำร้องต่อประธาน สภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง เป็นสำเนาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ของรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย

เลขที่ ๖๐๔๔๙/๙๔ และ ๖๐๔๓๔/๙๔ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๘ ที่ไม่ได้รับรองความถูกต้องแท้จริงว่ามาจากศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่รัฐนิวเซาท์เวลส์ ไม่สามารถยืนยันหรือรับรองความถูกต้องแท้จริงได้ และคำแปลนั้นเป็นสำเนาเอกสารที่ไม่มีผู้รับรองการแปลว่าถูกต้องตามกฎหมายด้วย เอกสารดังกล่าวมิใช่คำพิพากษาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด เป็นเพียงสำเนาคำร้องขอขยายระยะเวลาขึ้นอุทธรณ์เท่านั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่รับรองเอกสารและคำแปลของผู้ร้องว่าจะถูกต้องแท้จริงหรือไม่ ผู้ถูกร้องไม่เคยถูกจับกุมคุมขัง ฟ้องร้อง หรือดำเนินคดีในข้อหาหรือฐานความผิดเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า ซึ่งยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นในราชอาณาจักรไทย หรือรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย หรือที่ใดทั้งสิ้น และผู้ถูกร้องก็ไม่เคยมีประวัติอาชญากรรมว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า ซึ่งยาเสพติดด้วย คดีที่รัฐนิวเซาท์เวลส์ตามผู้ร้องกล่าวอ้างนั้น ผู้ถูกร้องถูกจับกุม ฟ้องร้อง และดำเนินคดีในข้อหาหรือฐานความผิดคือ “รู้เห็นเกี่ยวกับการนำเข้า” ปรากฏตามย่อหน้าแรกที่ว่า “The applicants two Thai Nationals, pleaded guilty to being knowingly concerned in the importation of heroin” ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย CRIMES ACT ๑๙๐๐ - SECT ๓๑๖ Concealing serious indictable offence มิใช่กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวหา และ/หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าผู้ถูกร้องกระทำความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า ซึ่งยาเสพติดตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด และผู้ร้องก็ไม่มีคำพิพากษาของศาลแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ที่วินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ผลิตจำหน่าย นำเข้า ส่งออกยาเสพติดประเภทเฮโรอีนในปริมาณเพื่อการค้า และพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ถูกร้องมายืนยันโดยแปลความจากสำเนาคำร้องขอขยายระยะเวลาขึ้นอุทธรณ์ดังกล่าว เมื่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๙๘ (๑๐) เป็นบทบัญญัติในทางจำกัดตัดสิทธิ กรณีจึงต้องตีความอย่างเคร่งครัด ไม่อาจแปลความขยายไปถึงความผิดในข้อหาหรือฐานความผิด “รู้เห็นเกี่ยวกับการนำเข้ายาเสพติด” ด้วยได้ เพราะมิใช่ฐานความผิดตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอันจะเป็นโทษแก่ผู้ถูกร้อง อีกทั้งความผิดที่ผู้ถูกร้องถูกกล่าวหาตามคำร้องซึ่งเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรก็ได้เป็นความผิดที่ให้อถือว่าเป็นการกระทำในราชอาณาจักรหรือต้องรับโทษในราชอาณาจักร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ส่วนกรณีมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ให้อถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแม้จะกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร แต่จะลงโทษผู้นั้นเพราะการกระทำนั้นในราชอาณาจักรอีกไม่ได้ หากศาลต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษและผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๐ (๒) ดังนั้น คุณสมบัติของผู้ถูกร้องจึงไม่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) หากผู้ถูกร้องเป็นผู้ผลิต ค้า จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกยาเสพติดในปริมาณมากเพื่อการค้าจริงดังที่

ถูกกล่าวหาแล้ว ผู้ถูกร้องจะต้องถูกจับกุม และดำเนินคดีไม่ที่ประเทศไทยก็ประเทศออสเตรเลียในทันทีที่ผู้ถูกร้องเดินทางออกนอกราชอาณาจักรไทย หรือถึงประเทศออสเตรเลียอย่างแน่นอน และโทษที่ผู้ถูกร้องต้องได้รับคือประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อผู้ถูกร้องเดินทางออกจากประเทศออสเตรเลียกลับมายังราชอาณาจักรไทยแล้ว ก็ยังมีสิทธิและสามารถเข้ารับราชการได้ตามปกติ จนได้รับยศร้อยเอก ในกองทัพบก จึงลาออก แล้วสามารถลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตจังหวัดพะเยา และได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อีกทั้งผู้กระทำความผิดหลักที่เป็นผู้หญิงชาวไทยก็ไม่ได้ถูกจับกุม ฟ้องร้องดำเนินคดี และไม่มีตัวตนอยู่จริง ไม่มีการยืนยันหรือรับรองปริมาณเฮโรอีนที่อ้างว่าถูกจับกุมได้ในเอกสารแนบท้ายประกอบคำร้องด้วย นอกจากนี้ “ความผิดตามกฎหมาย” และ “ต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุด” ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) ย่อมหมายถึงเฉพาะ “กฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทย” และ “คำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลแห่งราชอาณาจักรไทย” เท่านั้น เพราะมีหลักว่า “ความผิดเกิดขึ้นในประเทศใด ศาลในประเทศนั้นย่อมทรงไว้ซึ่งอำนาจที่จะลงโทษผู้กระทำความผิด” หากตีความ “คำพิพากษา” หรือ “ศาล” ที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญให้หมายรวมถึงคำพิพากษาของศาลแห่งรัฐอื่นด้วย ก็ย่อมจะส่งผลกระทบต่อระบบกฎหมายและอำนาจอธิปไตยแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างรุนแรง คำว่า “ต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุด” ตามรัฐธรรมนูญในที่นี้ย่อมหมายถึงเฉพาะเพียงคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลแห่งราชอาณาจักรไทยเท่านั้น หากเจตนาของผู้ร่างรัฐธรรมนูญต้องการจะให้หมายความถึงคำพิพากษาของศาลในรัฐอื่นด้วยแล้ว ก็ควรจะต้องระบุให้ชัดเจนตามตัวอักษรด้วย โดยไม่จำต้องตีความใด ๆ อีก

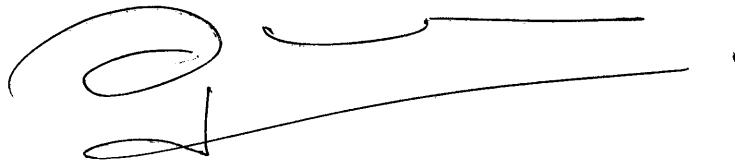
มีปัญหาต้องพิจารณาก่อนว่า ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า หรือไม่ เห็นว่า ตามสำเนาเอกสารของศาลอุทธรณ์รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย ฉบับภาษาอังกฤษ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๘ ที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คารินา โชติรวี รับรองคำแปลเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ซึ่งผู้ถูกร้องกับพวกรวม ๒ คน ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์คำพิพากษาที่ตัดสินในชั้นศาลแขวง เลขที่แฟ้ม ๖๐๔๔๙/๙๔ และ ๖๐๔๓๔/๙๔ ได้ระบุว่า ผู้ถูกร้องกับพวก คนสัญชาติไทยรวมสองคน รับสารภาพว่ามีเจตนาเข้าไปเกี่ยวข้องกับกรนำเข้าเฮโรอีน ผู้ถูกร้องกับพวกถูกพิพากษาลงโทษจำคุกเป็นระยะเวลาหกปี โดยกำหนดโทษเป็นระยะเวลาขั้นต่ำสี่ปีและระยะเวลาห้ามปล่อยตัวอีกสองปี ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องกับพวกได้ให้ความช่วยเหลือแก่ทางการ จึงลดโทษให้จากโทษจำคุกรวมแปดปี ส่วนผู้ร่วมกระทำความผิดอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นพลเมืองออสเตรเลียที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับเฮโรอีนในประเทศออสเตรเลียได้รับสารภาพด้วย

ผู้พิพากษาอีกท่านหนึ่งพิพากษาลงโทษจำคุกรวมสี่ปี เป็นระยะเวลาห้ามปล่อยตัวสองปีครึ่ง เหตุผลที่อ้างเพื่อยื่นอุทธรณ์ คือ ความไม่เสมอภาคกันระหว่างโทษที่กำหนดไว้แก่พลเมืองออสเตรเลีย โดยมีได้อ้างว่าโทษที่กำหนดไว้แก่ผู้ถูกร้องกับพวกนั้นเป็นโทษที่เกินกว่าเหตุ หรือประกอบด้วยความผิดพลาดในข้อเท็จจริงหรือหลักกฎหมาย ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องขอขยายระยะเวลาในแต่ละคดี โดยให้นับรวมระยะเวลาที่ถูกกักขังระหว่างอุทธรณ์เป็นระยะเวลาจำคุกด้วย ซึ่งในการวินิจฉัยดังกล่าวมีการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่ได้พิจารณาในศาลแขวงไว้ด้วยว่า ผู้ถูกร้องกับพวกรวมสองคน และพลเมืองออสเตรเลียอีกคนหนึ่ง ถูกกล่าวหาว่า มีความเกี่ยวข้องกับการนำเข้าเฮโรอีนในปริมาณมากจากประเทศไทย ทั้งสามคนรับสารภาพว่า มีเจตนาเกี่ยวข้องกับการนำเข้าเฮโรอีนในปริมาณที่ถือว่าสูงเพื่อการค้า และตามสำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศลับ ส่วนที่สุด ที่ กต ๐๒๑๐/๓๒๖๘ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๐ เรื่อง การส่งตัวคนไทยซึ่งพ้นโทษขอหาชนเฮโรอีนเข้าออสเตรเลีย ๒ คน กลับประเทศไทย โดยกระทรวงการต่างประเทศได้รับรายงานจากสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ว่า ทางการออสเตรเลียกำหนดส่งตัวผู้ถูกร้องกับพวก เดินทางถึงประเทศไทยในวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๔๐ เวลา ๒๑.๔๕ นาฬิกา โดยมีบันทึกของผู้ถูกร้องถึงกงสุลใหญ่ประจำนครซิดนีย์ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๐ ว่า ผู้ถูกร้องได้เดินทางมาซิดนีย์เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๖ ต่อมาผู้ถูกร้องกับเพื่อนได้รับประทานอาหารเย็นที่ด้านหน้าโรงแรมพาราส และกลับเข้าที่พักโรงแรมพาราส หลังจากนั้นก็มีเพื่อนของเพื่อนผู้ถูกร้องเข้ามาที่ห้อง และหลังจากนั้นมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาจับกุมดำเนินคดี มีส่วนรู้เห็นในการนำเข้าเฮโรอีน จำนวน ๓.๕ กิโลกรัม เข้าออสเตรเลีย ถูกตัดสินคดี จำคุก ๔ ปี จะถูกส่งกลับไปยังประเทศไทยวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๔๐ จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลแขวงรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย ให้ลงโทษจำคุก ๔ ปี ในความผิดที่มีความเกี่ยวข้องกับการนำเข้าเฮโรอีนในปริมาณมากจากประเทศไทย

มีประเด็นวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิด ... กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้าส่งออก หรือผู้ค้า ...” ซึ่งคำว่า “เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุด ...” นั้น หมายถึงคำพิพากษาของศาลไทยและศาลต่างประเทศ หรือเฉพาะศาลไทยเท่านั้น เมื่อตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓ วรรคสอง บัญญัติว่า รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กฤษฎีกา และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

กฎหมาย และหลักนิติธรรม ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มีบทบัญญัติหมวด ๑๐ ศาล อันมีศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และหมวด ๑๑ ศาลรัฐธรรมนูญ เท่านั้น นอกจากนี้ แต่ละประเทศ มีบทบัญญัติความผิดทางอาญา กระบวนการสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน และวิธีพิจารณา คดีอาญาแตกต่างกัน ความผิดตามกฎหมายไทยบางความผิด บางประเทศไม่ถือเป็นความผิดของประเทศนั้น และความผิดบางความผิดตามกฎหมายต่างประเทศบางประเทศอาจเป็นความผิดแต่ไม่เป็นความผิด ตามกฎหมายไทย ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงหลักการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐแล้ว คำว่า “ศาล” ที่มีบัญญัติ ในรัฐธรรมนูญจึงหมายถึงศาลไทยเท่านั้น ไม่รวมถึงศาลต่างประเทศ และบทบัญญัติที่กล่าวถึงคำพิพากษา ของศาล ต้องหมายถึงคำพิพากษาของศาลไทยเท่านั้น เมื่อคำพิพากษาอันถึงที่สุดตามคำร้องมิใช่คำพิพากษา อันถึงที่สุดของศาลไทยตามรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องจึงไม่มีลักษณะเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) สมาชิกภาพของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง จึงมิได้สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) และไม่มีลักษณะ ต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๐ (๖)

จึงเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องมิได้สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) และความเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มิได้สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๖) และมาตรา ๙๘ (๑๐) ให้ยกคำร้อง

(นายอุดม ลิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ